

Etusivu>Hae oikeusalan ammattilaisia>Oikeudelliset kääntäjät ja oikeustulkit

Oikeudelliset kääntäjät ja oikeustulkit

Jos haluat ymmärtää ja tulla ymmärretyksi toisessa jäsenvaltiossa pidettävässä oikeudenistunnossa tai tarvitset virallisen käännöksen asiakirjasta tai sopimuksesta, voit kääntyä tulkin tai oikeuskääntäjän puoleen.

Johdanto

Ihmiset liikkuvat ja muuttavat maasta toiseen Euroopan unionissa entistä enemmän. Samalla myös eri kieliä puhuvien ja eri kulttuureita ja kansalaisuuksia edustavien ihmisten välinen vuorovaikutus (liikesuhteet sekä oikeudelliset, akateemiset ja henkilökohtaiset suhteet) lisääntyy. Tämä johtaa siihen, että monissa erilaisissa tilanteissa tarvitaan käännös- ja tulkkau palveluita. Koska monet näistä tilanteista edellyttävät viranomaisten (usein tuomioistuimen tai muun oikeudellisen instanssin) hyväksyntää tai vahvistusta, on melko yleistä pyytää virallista käännöstä asiakirjoista, jotka on laadittu vieraalla kielellä. Virallisen käännöksen tarkoitus on varmentaa tosiasiat oikeudellisessa tai hallinnollisessa prosessissa tai tuomioistuinkäsittelyssä, saada toisessa maassa pätevät oikeudelliset tosiasiat tunnustettua ja soveltaa lähdelainsäädäntöä toisen maan kansalaisiin (kansainvälinen yksityisoikeus). Virallisten käännösten tuottaminen on järjestetty Euroopan unionin jäsenvaltioissa eri tavoin. Järjestelmien ja käytäntöjen erilaisuuden vuoksi virallisten kääntäjien toimintapuitteissa on suuria eroja. Esimerkiksi joissakin romaaniis-germaanisen järjestelmän maissa (kuten Espanjassa ja Kreikassa) valantehneen kääntäjän ammattiin pääsyä, ammattitoimintaa, palkkioita ja auktorisointia säännellään yksityiskohtaisesti.

Mitä oikeuskääntäjä tekee?

Kääntäjä tuottaa asiakirjan kääntämällä tekstin kielestä toiseen. **Oikeuskääntäjän** on hallittava paitsi oikeudelliset peruskäsitteet ja terminologia myös ala, johon lakia sovelletaan. Oikeuskääntäminen on monikielisen viestinnän ydinaluetta, sillä sen avulla yksityishenkilöillä, yrityksillä, oikeusviranomaisilla ja valtionhallinnolla on mahdollisuus kommunikoida toistensa kanssa kielestä ja kulttuurista riippumatta ja valtioiden rajoista välittämättä. Oikeuskääntäminen edellyttää erikoisterminologian tuntemusta ja tietoa asiakirjoissa käytettävistä kielellisistä konventioista. Työskentelemällä läheisessä yhteistyössä oikeudellisten asiantuntijoiden kanssa oikeuskääntäjä mahdollistaa käsiteltävänä olevan tapauksen ja siihen liittyvän oikeudellisen terminologian täydellisen ymmärtämisen. Oikeuskääntäjä tuntee oikeusjärjestelmän tai -järjestelmät sekä oikeudelliset menettelyt ja voi näin auttaa oikeudellisissa toimenpiteissä. Kielitaito, kääntämistaito sekä järjestelmien, menettelyjen, terminologian ja kussakin oikeustapauksessa sovellettavien kielellisten konventioiden tuntemus ovat keskeisiä osaamisalueita, kun haetaan oikeuskääntäjää.

Mitä oikeustulkki tekee?

Tulkin tarjoamat kielipalvelut ovat suullisia, ja hän tulkaa kielestä toiseen erilaisin tekniikoin (simultaani-, konsekutiivi- tai kuiskaustulkkauks). **Oikeustulkkit** ovat erikoistuneet työskentelemään ensisijaisesti lakimiesten kanssa erilaisten oikeudellisten asioiden, kuten oikeudenkäyntien, lausuntojen, kuulemis- tai väliliesmenettelyjen ja asiakastapaamisten, yhteydessä. Oikeustulkki on asiantuntija, joka auttaa osapuolia kommunikoimaan keskenään, kun he tulevat eri maista ja puhuvat eri kieliä.

Tuomioistuinkääntäjä/tuomioistuintulkki

Tuomioistuinkääntäjillä/tuomioistuintulkeilla on oikeus kääntää virallisia asiakirjoja (vihkitodistukset, koulutodistukset, tutkintotodistukset, tuomioistuinasiakirjat, tuomiot jne.) ja tulkata tuomioistuimessa (esim. kun asianosaiset tai todistajat antavat lausuntonsa), poliisilaitoksella (pidätettyä kuulusteltaessa) tai viranomaisasioissa (esim. tullitarkastuksen yhteydessä). Virallisilla tuomioistuinkääntäjillä/-tulkeilla on oikeus lyödä käännöksiinsä virallinen leima, jolla he todistavat käännöksen oikeaksi.

Tuomioistuinkääntäjillä/-tulkeilla on yleensä yliopistokoulutus työkielillään ja he hallitsevat monenlaisia käännös- ja tulkkaustekniikoita, vaikkakin vaatimukset ovat eri jäsenvaltioissa erilaisia.

Useimmissa EU:n jäsenvaltioissa on järjestelmä tuomioistuinkääntäjien/-tulkkien valitsemiseksi ja nimittämiseksi. Yleensä valantehnyt kääntäjä on pätevä toimimaan myös tuomioistuintulkkinä. Eri maissa on erilaisia virallisia nimityksiä tuomioistuinkääntäjille/-tulkeille.

Kuinka löydän kääntäjän/tulkin?

Oikeuskääntäjän tai tulkin löytää kansallisista kääntäjä- ja/tai tulkkietokannoista. Kaikissa jäsenvaltioissa ei kuitenkaan ole tällaisia tietokantoja. Joissakin maissa oikeusministeriön tai ylempien aluetuomioistuimien verkkosivuilla on linkkejä virallisiin tai puolivirallisiin kääntäjä-/tulkkirekistereihin.

Jäsenvaltioiden oli **direktiivin 2010/64/EU** nojalla perustettava tällainen rekisteri rikosasioita varten siihen mennessä, kun direktiivi oli saatettava osaksi kansallista lainsäädäntöä, eli viimeistään 27. lokakuuta 2013. Direktiivin mukaan jäsenvaltioiden on otettava käyttöön menettely tai mekanismi, jolla selvitetään, tarvitseeko epäilty tai syytetty tulkin ja kääntäjän apua. Jäsenvaltioiden on myös tarjottava epäillylle tai syytetylle viipymättä mahdollisuus tulkkaukseen. Puolustautumisioikeuden käyttämisen kannalta keskeisistä asiakirjoista on toimitettava käännös. Keskeisistä asiakirjoista voidaan poikkeustapauksissa toimittaa suullinen käännös tai yhteenveto edellyttäen, ettei tämä loukkaa menettelyn oikeudenmukaisuutta. Riippumatta siitä, miten menettely päättyy, jäsenvaltioiden on vastattava tulkkauks- ja käännöskustannuksista.

Tarkempaa tietoa esimerkiksi

kansallisen tietokannan ylläpitäjistä

kääntäjien ja tulkkien käyttöön liittyvistä säännöistä

kääntäjien ja tulkkien maantieteellisistä toimialueista

kääntäjien ja tulkkien koulutuksesta/pätevyysvaatimuksista

kustannuksista

vakuutusjärjestelmistä ja valitusmenettelyistä

saa valitsemalla jonkin sivun oikeassa reunassa olevista lipuista.

Päivitetty viimeksi: 01/02/2020

Tätä sivustoa ylläpitää Euroopan komissio. Sivuston tiedot eivät välttämättä edusta Euroopan komission virallista kantaa. Komissio ei ole vastuussa tiedoista, joita esitetään tai joihin viitataan tällä sivustolla. EU:n sivustoihin sovellettavat tekijänoikeussäännöt löytyvät oikeudellisesta huomautuksesta.